

N2018-03829-RTS
n.remissvar@regeringskansliet.se
pia.diring@regeringskansliet.se

Remiss av EU-kommissionens förslag COM (2018) 372-375, 382, 390 och 471-473

Diarienummer: N2018-03829-RTS

Region Västernorrland välkomnar möjligheten att svara på remissen gällande EU-kommissionens förslag COM (2018) 372-375, 382, 390 och 471-473.

Sammanhållningspolitiken har haft en avgörande betydelse för Västernorrlands strategiska utveckling över lång tid. Det är därför av stor vikt att den regionala nivån involveras i alla steg i den process som ligger framför oss. Region Västernorrland uppskattar näringsdepartementets initiativ till en regional arbetsgrupp och har en förväntan att den och andra befintliga grupperingar leder till en inkluderande process för framtagandet av de olika programmen. Flernivåsamverkan och samarbete kommer att vara nyckeln till framgångsrika och effektiva program som ger resultat för regional, nationell och EU-nivå.

Övergripande kommentarer

Region Västernorrland är positiv till de övergripande målen i Europeiska kommissionens förslag till EU:s långtidsbudget och stödjer en kraftfull sammanhållningspolitik. Sammanhållningspolitiken är och har varit av stor betydelse för Västernorrlands utveckling genom att skapa bättre förutsättningar för ökad tillväxt och sysselsättning. En sammanhållningspolitik för alla regioner är viktig för Västernorrland, Sverige och hela EU. Sverige bör stödja Europeiska kommissionens förslag till satsning på sammanhållningspolitiken.

Region Västernorrland välkomnar ansatsen till ett gemensamt regelverk för flera fonder, men är oroad över det faktum att landsbygdsutvecklingsfonden inte omfattas av det gemensamma regelverket. Landsbygdsutvecklingsfonden är en väldigt viktig komponent för den regionala utvecklingen i en landsbygdsregion som Västernorrland. Samordningen mellan regionalfond, socialfond, landsbygdsutvecklingsfond och havs- och fiskerifond är av stor vikt för det strategiska utvecklingsarbetet i Västernorrland, där kopplingar mellan land och stad måste säkerställas. De föreslagna förordningarna

refererar till lokalt ledd utveckling, men det är otydligt hur sammanhållningsfonderna och landsbygdsutvecklingsfonden ska kunna samverka för lokalt ledd utveckling.

Region Västernorrland ser mycket positivt på kommissionens förslag om att Regionalfonden och Socialfonden gemensamt får stödja flerfondsprogram. Flerfondsprogram skulle ge förutsättningar för program anpassade till de olika regionala utmaningarna och erbjuder en mer komplett verktygslåda för regionalt anpassade insatser.

- Region Västernorrland efterfrågar tydlighet för hur landsbygdsutvecklingsfonden ska samverka med regional- och socialfond.
- Region Västernorrland ser fram emot möjligheten till regionala flerfondsprogram.

ERUF och gleshetsallokering

Region Västernorrland vill särskilt lyfta fram vikten av den särskilda allokeringen till nordliga glesbefolkade områden. Allokeringen ger glesa regioner möjlighet till satsningar som skapar förutsättningar för att tillvarata så väl dessa regioners som Sveriges tillväxtpotential. Rätt använt kan den ge norra Sverige en möjlighet att överbygga strukturella hinder och territoriella barriärer för tillväxt.

- För att gleshetsmedlen ska kunna adressera de särskilda behov som dessa regioner har bör gleshetsmedlen undantas från kraven på tematisk koncentration. Region Västernorrland anser att de karaktäristika som gör de glesa regionerna speciella kräver insatser även på det prioriterade området "Ett mer sammanlänkat Europa" dvs transportinfrastruktur och bredband. OECD konstaterade i sin Territoriella utvärdering 2017 över Nordliga glesbefolkade områden att digital- och transportinfrastruktur är avgörande för dessa regioners utveckling.
- Vi välkomnar att delar av gleshetsmedlen allokeras till insatser inom ESF+ samt att de undantas från kraven på koncentration, då förutsättningarna på området är av speciell karaktär i glesa regioner. Dessa speciella medel måste dock öronmärkas och på ett tydligt sätt riktas till de utpekade regionerna. Det är oerhört viktigt att regionernas särskilda behov tillgodoses på ett flexibelt sätt i framtagandet av program och att socialfondsprogrammet får en reell regional förankring och dimension.

Förslaget om tematisk koncentration med fokus på mål 1 och 2 i länder med hög BNI per capita välkomnas. Region Västernorrland vill dock betona att det måste finnas ett visst utrymme för regionerna att inrikta programmen på de målsättningar och prioriteringar som anses mest angeläget utifrån regionala förutsättningar och behov. En tematisk koncentration som uppgår till 85% ger inte ett sådant utrymme. En tematisk

koncentration på 80% är en rimlig nivå för att både uppnå flexibilitet och synbart genomslag.

Region Västernorrland noterar den minskade finansieringsgraden från EU. En minskad finansieringsgrad från EU kan leda till att projektsökandes ”ägande” av projekten kan antas öka och att resurserna kommer att fördelas på fler projekt. Samtidigt kommer konkurrensen om de medel som fungerar som annan medfinansiering (främst anslag 1:1) att öka. Dessutom kan vissa mindre aktörers förmåga att genomföra projekt komma att minska.

- 40% medfinansiering från EU leder till ett ökat behov av resurser/kapital på regional och lokal nivå.

ESF+

Vi stödjer förslaget till prioriteringar för ESF+, men oroas av att ESF+ verkar få än mindre regional koppling än i nuvarande programperiod. Regional utveckling och arbetsmarknad är tätt sammankopplade i praktiken då arbetsmarknader ofta är regionala eller lokala, inte minst i Europas nordliga glesbefolkade områden (NSPA). Det ställer krav på att samordningen mellan dessa fonder fungerar.

- Ett effektivt genomförande av ESF+ kräver regional förankring då arbetsmarknaderna till stor del är regionala och lokala.
- Kopplingen mellan ERUF och ESF+ måste bli tydligare med en klar regional territoriell dimension.

På regional nivå är samspelet mellan Asyl- och migrationsfonden och ESF+ viktigt för att säkerställa sammanhållna integrationsåtgärder för tredjelandsmedborgare. ESF+ bör tydliggöra att det också är ett mål att ta vara på den kompetens som tredjelandsmedborgare besitter, inte bara fokusera på tillförandet av ny utbildning. Även valideringssystemen, som under lång tid varit en utmaning i Sverige, bör omfattas av skrivningarna.

Interreg

Region Västernorrland invänder mot förslaget om att begränsa det territoriella gränsöverskridandesamarbetet till enbart landgränser. De samarbeten som över lång tid genomförts i gränsöverskridande form genom tex. Botnia-Atlantica programmet har lett till goda resultat och skapat tydliga mervärden för medborgare och EU. De gemensamma ansträngningar och samarbeten som stimulerats genom Interreg riskerar att förloras om förslaget blir verklighet. Det gäller inte minst samarbetsprojekt som hanterar gränsöverskridande utmaningar såsom historiska miljöskulder och framtida klimatförändringar.

Region Västernorrland ifrågasätter logiken för hur resurserna till Interreg-programmen fördelas (i annex 22 CPR, COM(2018) 375). Att till stor del grunda tilldelningen av resurser på antal personer som bor i regionen eller 25km från gränsen, kan få stora

negativa effekter för glesa regioner. Regioner som i realiteten är mer beroende av samarbeten med närliggande regioner än andra, just på grund av avstånd och gleshet.

- Region Västernorrland anser att den nuvarande 150km gränsen för gränsöverskridande samarbete över havsgräns bör gälla även i fortsättningen.
- Fördelningsnyckeln för resurser till Interreg-programmen får inte straffa glesa regioner, vilka inom många områden är de som har mest att vinna på gränsöverskridande samarbeten.

Partnerskap

Vi vill understryka vikten av regional förankring i framtagandet och genomförandet av de olika programmen, inklusive partnerskapsöverenskommelsen. För att få en effektiv utformning och ett målinriktat genomförande är det viktigt att alla nivåer involveras i framtagandet av regelverk och program.

Ett konkret behov är att partnerskapet för ESF+ kompletteras med representanter från lokal och regional nivå. Regionerna har idag specifika uppdrag inom kompetensförsörjningsområdet och arbetsmarknaderna är i stor utsträckning lokala och/eller regionala.

Inkludering av regional och lokal nivå i partnerskapet för EFS+ kan också bidra till större synergier mellan ESF+ och ERUF och sammanhållningsfonden.

Förenkling

Region Västernorrland välkomnar förslagen för förenkling, inklusive möjligheten att tillämpa schabloner och klumpsummor. Implementeringen av dessa förslag på nationell nivå blir dock viktig för att undvika att schabloner inte täcker de faktiska kostnaderna. Schabloner som inte täcker projektägarnas verkliga kostnader riskerar att underminera viljan att genomföra viktiga projekt på regional nivå, speciellt i kombination med förslaget på sänkt medfinansieringsgrad från EU-fonderna.

Med erfarenhet från innevarande programperiod anser Region Västernorrland att förslagen, om ökad flexibilitet för att anpassa program och resurser mot bakgrund av ändrade förhållanden i omvärlden, blir viktiga för att kunna arbeta effektivt mot de övergripande målen.

Detaljerade kommentarer

Förslag om gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden samt Europeiska havs- och fiskerifonden, och om finansiella regler för dessa fonder och för Asyl- och migrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för gränsförvaltning och visering.

Dokument COM(2018) 375

- **Artikel 6:** Det regionala utvecklingsansvaret ligger idag hos regionerna, vilka är centrala i programmering och genomförande av de olika fonderna. De svenska regionernas roll i partnerskapet bör tydliggöras.
- **Artikel 9:** Region Västernorrland håller med om att en hållbar stadsutveckling är viktig, men vill understryka att kopplingen mellan stad och landsbygd är det som är viktigast för regional utveckling i glesa regioner. En flexibel definition av ”stad” blir därför avgörande för vilken nytta en sådan prioritering kan ge, då alla regioner har städer (av varierande karaktär och storlek) som drivkraft för regional utveckling.
- **Artikel 20:** Möjligheten att genomföra regionala flerfondsprogram välkomnas då tydlig koppling mellan till exempel regional- och socialfond saknas i nuvarande period. Det är dock beklagligt att inte landsbygdsutvecklingsfonden omfattas av denna möjlighet, då fonden är av stor vikt för att genomföra ett strukturerat regionalt utvecklingsarbete i en region som till stora delar består av landsbygd.
- **Artikel 22:** Region Västernorrland ser fram emot territoriella flerfondsprogram där fonderna kan kombineras utifrån de regionala förutsättningarna och anser att de regionala utvecklingsstrategierna måste vara ett av de relevanta dokumenten att utgå ifrån.
- **Artikel 25:** Region Västernorrland efterfrågar förutsättningar för att inom Lokalt ledd utveckling (LLU) även använda landsbygdsutvecklingsfonden. I dag bygger LLU på en samfunds lösning mellan landsbygdsutvecklingsfonden, havs- och fiskerifonden, socialfonden och regionala fonden. Nuvarande förslag ger ingen hänvisning till landsbygdsutvecklingsfonden i de paragrafer där LLU nämns. Om inte landsbygdsutvecklingsfonden utgör del av LLU går stor del av fördelarna med arbetssättet förlorat.

Förslag om Europeiska regionala utvecklingsfonden och Sammanhållningsfonden

Dokument COM(2018) 372

- **Artikel 2:** Region Västernorrland välkomnar de föreslagna särskilda målen.
- **Artikel 3.3:** En tematisk koncentration för Sveriges regioner välkomnas. Region Västernorrland anser dock att en tematisk koncentration på 80% till PO1 och PO2 skulle skapa en välbehövlig flexibilitet för att möta specifika regionala utmaningar och behov.

Region Västernorrland vill särskilt understryka behovet av att den särskilda gleshetsallokeringen undantas från tematisk koncentration då anledningen till att dessa särskilda medel allokeras till glesa nordliga regioner är att utmaningar och förutsättningar ser annorlunda ut än i andra regioner. För att dessa glesa regioners tillväxtpotential ska kunna tas till vara behövs satsningar större även på det prioriterade området ”Ett mer sammanlänkat Europa” dvs transportinfrastruktur och bredband.

- **Artikel 6.1.e:** Även de glesa nordliga regionerna med sina långa avstånd har stora behov av flygtrafik. Därför bör de glesa nordliga regionerna omfattas av undantaget i paragraf 6.1.e, dvs stöd till flygplatser är tillåtet.

Förslag om Europeiska Socialfonden +

Dokument COM(2018) 382

- **Artikel 4.3:** Region Västernorrland välkomnar EU-gemensamma satsningar inom hälsoområdet.
- **Artikel 7.1:** Det finns behov av att arbeta inom ESF+ utifrån specifika regionala behov. Detta behöver tydliggöras i texten.
- **Artikel 7:** Vi välkomnar att 25% av ESF+-medel kommer att inbegripa målgruppen tredjelandsmedborgare. Det finns ett behov av att öka antalet integrationsinsatser i landet, för att arbeta mer effektivt med att minska arbetslösheten bland tredjelandsmedborgare, samt att tillvara ta kompetens och arbetskraft.
- **Artikel 7.6:** Vi stödjer fullt undantagandet av de nordliga glesa regionernas speciella allokering från kraven på koncentration. Det är helt i linje med OECDs konstaterande att dessa regioner har andra utmaningar och förutsättningar än övriga regioner.
- **Artikel 8:** Partnerskapet för ESF+ bör kompletteras med representanter från regional nivå då många av de frågor som rör programmet har bäring på regional nivå, och kopplar till uppdrag som ligger på regionalt utvecklingsansvariga.
- **Artikel 15:** Indikatorer och rapportering. Det är viktigt att hela integrationskedjan är sammanhållen i syfte att förkorta tiden att etablera sig. Därför bör inte indikatorer för målgruppen tredjelandsmedborgare delas upp ytterligare. Risken är annars att individer som har behov av insatser exkluderas

på grund av var i processen de befinner sig, till exempel före eller efter uppehållstillstånd.

Förslag om särskilda bestämmelser för målet Europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) med stöd av Europeiska regionala utvecklingsfonden och finansieringsinstrument för externa åtgärder

Dokument COM(2018) 374

- **Artikel 3.1:** Region Västernorrland invänder starkt mot förslaget att gränsöverskridande samarbetsprogram endast blir aktuellt för landgränser och inte för havsgränser. Den nuvarande 150 km-gränsen bör bibehållas, annars riskerar uppstartade samarbeten och viktiga europeiska mervärden gå förlorade.

Förslag om Europeiska havs- och fiskerifonden och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014

Dokument COM(2018) 390

Region Västernorrland ser positivt på förslaget till det nya programmets utformning och prioriteringar. För att kunna bibehålla ett småskaligt fiskebruk i regionen är insatser för omställning från mer ”traditionellt” fiske med nät till sälsäkra redskap viktiga insatser för näringen då dessa insatser kräver stora investeringar. Det bör ges utrymme att fortsatt lämna stöd för denna typ av insatser inom Havs- och fiskerifonden.

REGION VÄSTERNORRLAND

Erik Lövgren
Regionstyrelsens ordförande